

Mentalbeskrivelse - min oplevelse

Af Kira Meyhoff-Madsen

En mentalbeskrivelse er en beskrivelse af hundens adfærd og reaktioner i forskellige situationer. Hund og fører går sammen gennem en bane med momenter, der stiller hunden i nogle forskellige situationer, og hvor hundens reaktion overfor den givne situation, vil adskille hundens arvelige adfærd fra den adfærd, der er tillært ved eks. lydighed og træning.

Denne artikel omhandler både mine oplevelser på dagen hvor Chloé blev beskrevet, en generel beskrivelse og hvad vi, som opdrættere, som klub og som ejere kan bruge en mentalbeskrivelse til.

En mentalbeskrivelse tilmeldes via DKKs side Hundeweb.dk. Dansk Stabyhoun Klub bestræber sig på at afholde mentalbeskrivelsesarrangement 2 gange årligt, et i Jylland og et på Sjælland. Hvert arrangement følger samme regler og samme momenter, og udføres af et DKK uddannet mentalbeskriverkorps.

Beskrivelsen varer for hver hund knapt 1 time inklusive feedback til hundeejer. Som deltager skal man afsætte hele dagen, da man er statist under de øvrige hundes beskrivelse. Imens er din hund i bilen, eller bliver hentet af en hjælper. Der er kun én hund på banen ad gangen.

Mentalbeskrivelsen foregår under omstændigheder, hvor man bringer sin hund lidt ud af dens komfortzone og kortvarigt stresser den, for netop at vise dens arveligt disponerede side. Som hundefører, kan man til hver en tid kan trække sig fra beskrivelsen, hvis man synes hunden er for presset, ligesom testleder kan afbryde en beskrivelse. Dette kan f.eks. ske hvis hunden er MEGET nervøs, overdreven aggressiv eller forlader banen. Der bliver fra testteamet gjort rigtigt meget ud af, at ingen hund må gå fra dagen med tilbageværende frygt, og der bliver givet god tid til, at hunden får afreageret og rystet oplevelsen af sig, hvis hunden reagerer meget voldsomt.

Mentalbeskrivelsen består i 8 momenter, plus del momenter.

❖ Kontakt

Hundens evne til at tage eller afvise kontakt, til personer og venligt fremmede samt evnen til at lade sig håndtere af en venligt fremmed.

❖ Leg

Hundens evne til at engagere sig i leg, samt til at samarbejde.

❖ Jagt

Hundens evne til at forfølge og evt. fange et bytte.

❖ Aktivitetsniveau

Hundens evne til at fungere under passivitet, når en forventet aktivitet udebliver.

❖ Overraskelse

Hundens reaktion og afreaktion på en visuel overraskelse.

❖ Overraskelse

Hundens reaktion og afreaktion på en kraftig langstrakt lyd.

❖ Revir

Hundens reaktion på ukendtes indtrængen på dens revir – territorieforsvar og afreaktion.

❖ Overraskelse

Hundens reaktion og afreaktion på en høj, kort skarp lyd

Dansk Kennel Klub og nogle specialklubber, heriblandt Dansk Stabyhoun Klub, arbejder for at få øget indsigt i hundens mentale egenskaber. Man ved, at hundens mentalitet er arvelig, ligesom pelsfarve, højde og f.eks. ørestilling er det. Mentalbeskrivelsen er således et vigtigt redskab bl.a. for specialklubber, opdrættere og hundeejere, der i praksis arbejder med racernes mentale egenskaber.

En mentalbeskrivelse beskriver enkeltindividets medfødte mentale egenskaber, og kan bl.a. hjælpe dig til at blive klogere på netop din hund – hjælpe dig til at forstå den og støtte den i situationer i hverdagen.

Som opdrætter er en mentalbeskrivelse et godt ekstra værktøj at have, til brug i udvælgelsen af en kommende avlshan til sin tæve. Finde de styrker, man søger til netop sin tæve,

f.eks. jagtegenskaber. Derudover kan det, hvis kuldet bliver mentalbeskrevet, give et overblik af netop dette avlsmatch - en vurdering af forældredyrenes arvmasse, og hvilke gener der træder stærkest frem og de hver især giver videre.

Raceklubben kan også vurdere racens mentale profil – stærke som svage sider og følge racens egenskaber og mentale udvikling over tid. Dette gør sig især gældende, hvis der er mange der lader deres hunde beskrive – jo flere hunde – jo bedre. I nogle raceklubber, er mentalbeskrivelsen et avlskrav, hvor der i et eller flere momenter eller hele profilen, skal foreligge en profil, der opfylder racens ønskeprofil.

Det er ikke et krav i Dansk Stabyhoun Klub at din hun er mentalbeskrevet. Din hund bliver ikke diskvalificeret til avl på baggrund af en mentalbeskrivelse, men som ejer af en hund, er det jo altid vigtigt at se på sin hund som helhed – og virkelig tænke igennem, om den nu også egner sig til avl. Det gælder alle aspekter, både i forhold til eksteriør, men også sind og generelle sundhed.

Dansk Stabyhoun Klub lavede i 2009 en ønsket raceprofil for vores race. Denne profil er at finde på www.dkk.dk/race/mentalbeskrivelse samt på Dansk Stabyhoun Klubs hjemmeside <https://stabyhoun.dk/aktiviteter/mentalbeskrivelse/>.

Dansk Kennel Klubs Mentalbeskrivelse ©		ØNSKEPROFIL				
Arrangerende specialklub:		DKK reg. nr.:				
Ejers navn:		Testdato/sted:				
Hund navn: (stambogsnavn)		Teamleder:				
Race:	Stabyhoun	Mentalbeskrivere: (Alle 4 beskrivere)				
OBS! Hunde af racer, der har mentalbeskrivelse som avlsrestriktion, skal have kontrolleret ID-nummer i forbindelse med testen. Kontrol foretages umiddelbart før eller efter test.		ID-nummer (chip eller tatovering)				
TESTMODEL:		1	2	3	4	5
1a Kontakt	Afviser kontakt, knurrer og/eller bidforsøg	Undviger kontakt - kryber og trækker sig	Accepterer kontakt - er helt uengageret - trækker sig ikke	Tager selvstændig kontakt. Balanceret	Patrangerende kontakt - anledning mangler - kan evt. hoppe og gå	
1b Håndtering	Vil ikke følge med	Følger med et stykke Evt. i fuld line væk fra TL	Følger modvilligt med hele vejen	Følger med uden besvær	Følger villigt med	
1c Håndtering	Flugtforsøg / kraftig trueadfærd	Kraftige unddragelser / trusler	Unddrager sig aktiv håndtering, ingen trueadfærd	Lader sig håndtere	Lader sig villigt håndtere	
2a Leg	Leger ikke	Leger ikke	Leger - starter langsomt	Leger - starter hurtigt	Leger meget aktivt. Starter meget hurtigt	
2b Gripe og bære	Griber ikke	Griber ikke straks Snuser først på objektet	Griber forsigtigt eller nipper i objektet	Griber med hele munden, tager fat	Griber meget målbevidst, evt. svarer at afbryde	
3a Jagt - fart	Starter ikke	Starter, men afbryder Fuldfører ikke	Når frem. Starter langsomt. Farten øges under forløbet	Starter med høj fart og fuldfører	Starter med meget høj fart Løber evt. forbi byttet	
3b Jagt - fangst	Overser bevidst og/eller når ikke frem til byttet	Tager ikke byttet Snuser ikke til byttet	Tager ikke byttet, men snuser til byttet	Tager byttet tøvende	Tager byttet straks Målbevidst	

Figur 1: udsnit af ønskeprofil Stabyhoun

Når man beslutter sig for at få beskrevet sin hund, tilmelder man sig via hundeweb.dk. Under fanen **aktiviteter - type** scroller man ned til mentalbeskrivelser og finder et arrangement i en klub og søger tilmelding. Den arrangerende klub vælger oftest egen race først og man kommer på venteliste. Det er muligt at melde sig til flere steder.

Jeg har været til mentalbeskrivelse med to hunde. Både Nova og Chloé er blevet beskrevet og jeg vil her fortælle om dagens forløb. Det var to meget forskellige oplevelser, og jeg blev bestemt en erfaring klogere med Nova, der var min første hund, der blev beskrevet.

Nova var dagens sidste hund. I rottweilerklubben – med IPO-træning på banen ved siden af. Masser af gøen og råben. Rottweilere i bilerne ved siden af, hvor nogle var ved at splitte bilerne ad, når folk/vi passerede forbi. Det var bare ikke godt for Nova – selvom hun ikke er specielt sensitiv, er racen sensitiv og hun var tydeligt påvirket og en stresset hund allerede inden beskrivelsen. Det er ikke de bedste forudsætninger – Jeg skulle have trukket/kørt hende væk – skånet hende – eller trukket mig fra dagen. Det ved jeg nu.

Om beskrivelsen var faldet anderledes ud, det ved jeg ikke. Men jeg havde måske stilet lidt mere på resultatet. Selvom

hun ikke viste en totalt dårlig profil, viste hun dog en side jeg aldrig havde set før -reaktioner og afreaktioner der var meget uventede. Umiddelbart er min tanke at hendes overskud på det tidspunkt bare var nul, efter en lang meget varm dag, for åben bildør med uro og dårlige vibes i luften. Hun har sikkert også mærket på mig, at jeg ikke synes at rammerne var optimale – når folk “slår” på deres hunde for at opildne til bid, ikke at slippe, råber, skriger osv. – tja det gør noget ved mig Grrrrr. Men det er min helt egen teori.

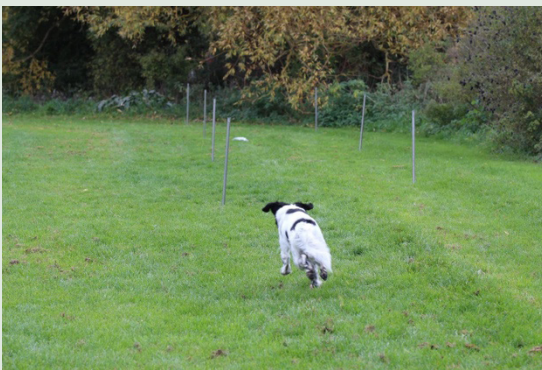
Chloé blev beskrevet i KHKG – klubben for Hyrde-Kvæg- og Gårdhunde. Det var en helt anderledes, rolig og positiv oplevelse.

Som hundefører er der ikke nogen eksamen, og ikke noget du skal kunne. Du bliver ikke vurderet – det er kun din hund. Holdet af beskrivere hjælper og guider dig på vej igennem øvelsernes udførsel. Som regel mødes alle deltagere på dagen fra morgenstunden. Hundens stambog, forsikrings- og vaccinationspapirer skal medbringes. Gruppen af hundeførere (Max 10) bliver briefet om dagen inden den første hund bliver hentet. Gruppen af hundeførere agerer som statist og støttegruppe til den hund, der bliver beskrevet, og det er derfor vigtigt, at man ikke forlader banen under en beskrivelse.

2. moment var leg og engagement, Chloé havde en fest – det var mega skægt...for Chloé og også lidt for mig og for testlederen. Hun ville på ingen måde aflevere "sit" legetøj og kom overhovedet ikke på indkald. Der måtte ekstra legetøj frem som lokkemiddel ;)

Her fik hun markering/score 4: leger aktivt (2a_4), starter hurtigt, griber med hele munden (2b_4)

3. moment omhandler hundens jagtegenskaber. "Kaninen" – i dette tilfælde en klud trækkes i to gennemførsler i zigzag afsted ned gennem banen. Chloé var meget ivrig efter at komme afsted – og gav den gas. Og en sejrsrunde bagefter – skulle da lige se hvem der trak, der omme bag buskene.

1. løb høj fart, tager forsigtigt byttet (3a_4, 3b_4)
2. løb i høj fart forbi byttet og tjekker lige busken (3a_5, 3b_2)

4. moment omhandler aktivitetsniveauet og evnet til at falde ned igen efter høj aktivitet (nemlig jagten). Føreren står stille i 3 laaaaaange minutter og foretager sig absolut ingenting. Hvad gør hunden?

Her var Chloé ret udfordret. Peb, bed lidt pinde, lidt i mig, teede sig lidt, hoppede lidt på stedet. Var bare generelt utilfreds (4_5)

5. Moment omhandler hundens reaktion overfor pludselige bevægelser. Det ligger naturligt for hunde at reagere på lyde bevægelser o.lign. Hvis de ikke gjorde det, ville de sandsynligvis ikke overleve længe. Her undersøges hundes reaktion på den pludselige bevægelse, men også på hvor god den er til at ryste forskrækkelsen af sig igen. Hvor længe sidder det i kroppen så at sige.

Chloé bliver som de fleste hunde overrasket og stopper kort op. (5a_1) Hun viser ingen trueadfærd (5b_1) men stor nysgerrighed og går frem og snuser til genstanden uden min hjælp (5c_5) Hun viser ingen tegn på forskrækkelsen, undviger ikke og ser ikke genstanden som farlig (5d_1)

6. Moment vurderer hundens reaktion over en høj, langstrakt lyd, hvor en kæde blive trukket gennem noget metal. Her gælder det samme som for den pludselige bevægelse, blot er lyden kilde til forskrækkelsen.

Som i ovenstående øvelse, er hundeførerens job at være så neutral i momentet som muligt. Hvis din hund ikke optager kontakt til "det farlige", skal du hjælpe den til at forstå at det ikke er farligt. Her kan man godt føle sig ret fjollet, når man taler med en kedeldragt eller et kædetræk.

Chloé bliver igen som de fleste hunde overrasket og stopper kort op. (6a_1) Chloé var en stor nysgerrighed og går frem og snuser til genstanden uden min hjælp (6b_5) Hun viser ingen tegn på forskrækkelsen og ser ikke genstanden som farlig, undviger ikke (6c_1)

I 7. Moment var der ingen tvivl om af den skønne Chloe gjorde opmærksom på, at der var indtrængen på hendes revir. Hold da op en verbal røf, de to figuranter fik med på vejen og rejste børster på ryggen. Samtidigt var de lidt farlige og jo nærmere de kom, jo mere trak hun sig om bag mig. Hun var ikke særligt begejstret for de to fremmede.

For øvelsen blev hun bedømt 7a_4, idet hun havde afbrudt flugt om bag mig. 7b_3, da hun gøede højt og vedvarende i en del af forløbet, 7c_2 og 7c_3 da hun først tog kontakt til første spøgelse, når jeg snakker til spøgelse. Det andet spøgelse tager hun kontakt og snuser til, da jeg står foran det.

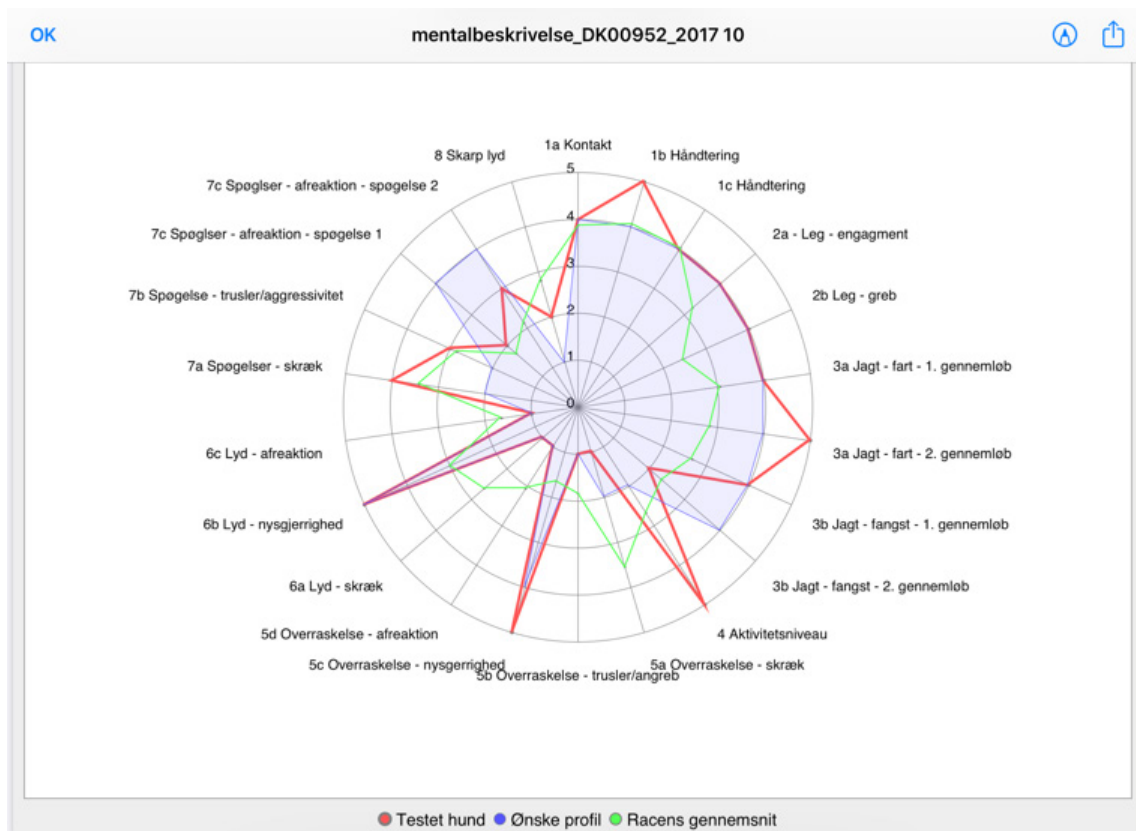
I dagens sidste moment, bliver der afskudt 4 skud. De to første skud lyder, medens hunden er i aktivitet. De to næste når hunden er i ro. Her er man interesseret i at se hundens reaktion på skuddene og den umiddelbart efterfølgende adfærd.

Reaktionen på de 4 skud bliver bedømt samlet i én bedømmelse. Chloé reagerede på de to første skud, ved at give et lille forskrækket hop, for derefter at gå videre sammen med mig. De to næste skud reagerede hun ikke på, var blot opmærksom. Hun fik et kryds i rubrik 8_2 for den samlede øvelse.

Hvis man som jæger forventer at skulle bruge sin hund til jagt, er det en god ide at have påbegyndt skudtræningen inden mentalbeskrivelse, således at man ikke introducerer skudangst på dagen, på en arveligt disponeret hund.

Når hunden er kommet igennem alle øvelserne, bliver der samlet op og man får forklaret hundens profil. Testleder fortæller hvad denne har oplevet ved hunden, og der er mulighed for at stille spørgsmål til hvad der måske kan arbejdes med.

Hundens profil kan efterfølgende trækkes ud fra Hundeweb på to måder. Her vist på diagramform, som er det jeg foretrækker.

For begge hunde var det sådan, at efter dagens fælles oplevelse og vel hjemme igen, - ja der hyggede vi os i sofaen, jeg fordybede mig i dagens oplevelse - begge gange - nussede med min hund(e), der var nøjagtig lige så skønne og dejlige som aftenerne forinden – uanset hvad deres beskrivelse havde vist – men jeg var lidt klogere på dem – deres stærke men også svage sider, hvor de havde brug for ekstra støtte.

Personligt håber jeg med dette skriv at have fået afmystificeret mentalbeskrivelsen, og at det fremover måske kan vendes til et aktivt tilvalg for mange af jer hundeejere, både til gavn for jer selv, men så sandelig også både klub og opdrættere. Som medlem af Dansk Stabyhoun Klub, får du rabat på beskrivelser lavet i klubbens egne arrangementer.